

वापदण्ड पु० उच्यतेऽनेन वप-उरवे वञ्च कर्म० । वेमनि
तनुवपनदण्डे वमरः । [१धान्यभेदे न० राजनि० ।

वा पित लि० वप-विष्-क्त । १ गीजाकते २ सुष्ठुते मेदि० ।
वापि(पो) स्त्री वप-रञ् वा डोप् । “इ-णात् टनगुणा
वापी” इत्युक्तवशे १ जनाश्रयभेदे जलाश्रयशब्दे दशम
२ जवाश्रयभावे च “वापीं जलाश्रयतो गतादि” इति
काव्यम० । “यो वापीमय वा कुत्र” इत्ये वारिविवर्जिते ।
जानयेत् च दिव्यं याति दिव्यो दिव्यो यतं यमाः कस्य
तरो वायुपुः तज्जननुषाः “वायं” गुर कटुचारं पित्तव
कफशतजित्” राजवज्जम् । “वापीकुतडागं वा
सामादं वा निवेतनम् । न कुतडाद्विनामस्तु कनवा-
निकनैकते । आग्नेयां मनससापो नैकते क्रूरकर्म
कृत् । वायव्यां वनविस्तृत पीयमाने जले मित्रे । ।
स्थान-य पःपके भागे वापीकुतडागवत् । अग्निदाह
मदा कुतयो वमानुपचतस्रदाम् । नैकते पीयमा-
नस्तु आकर्मो दुःखिणो भवेत् । कन्यापि तज्जलं
पीत्वा पतिं तद्वहति ज्ञानतः” देवीपु० ।

वापीह पुं० वाने तलस्यजलं जहाति हा-क । जातके
विहगे त्रिधा० स्त्रियां डोप् ।

वाय्य न० वायां भाः यत् । १ कुशोपमे वमरः । २ वापीमये
वप-पवत् । ३ वपनीये च लि० ।

वास न० वा-अन । १ पने मेदि० २ वास्तुके जटा० । ३ म-
नोकरे ४ प्रविष्टकृते ५ सूर्यभागस्थे लि० मेदि० । ६ अश्वमे लि०
ति० को० ७ पा१२६६ न० । दक्षामदेवे ८ मन्त्रादेवे तन्मोक्तो
मेटाचारविहगे । १ मदादिपानरूपपाचारे च पु० कुवा-
चारशब्दे २ १४४५ पृ० दृश्यम् । १ १ २ ३ ४ भावे स्त्री वमरः । १ ३-
गायां स्त्री । “वामं विरुद्धहान्तु विपरीतन्तु जीयते ।
वासेन सुखदा देवी वामा तेन यता नृपैः” देवीपु० ४५ अ० ।
“वामान्तु वामदाक्षिण्यभावाभ्यामपि पूजयेत् । श्वा-
गानधैर्यो ३ गीसुयतारां तथैव च । उच्छिष्टधैर्यो
चयुर्जी तारां लिप्यरमैररीम् । एतास्तु वाचभावेन
यजेत् लिप्यरमैररीम् । सर्वत्र पिष्टदेवादो यथाह्वयति
दक्षिणः । देवी च दक्षिणा यथाह्वयति दक्षिणवत्-
च्यत । वा पुनः पूज्यमाना तु देवादीनां तु पूर्वतः ।
यत्तमानं कर्म भजे वा वामा तु पक्षोर्त्तिता का-
लिजापु० ७७ अ० ।

वामदेव पु० कर्म० । महादेवमार्तिभेदे वमरः ।

वाममे लि० वम-विष्-ल्युट्-ल्युट्-वा । १ दक्षिणदिगमने

वमरः । २ चहोटदण्डे ३ वनविस्तृतार्थे मातृभूते चरे-
वतारभेदे मेदि० । तत्कथा करिवं २६१ अ० दृष्ट्या ।
पाण्डिमित्रव्य कागिक हस्तिहारके ५ पण्डितभेदे च ।
६ सुखे वि० वमरः स्त्रियां डोप् । “वामनीं मूर्त्तिमादे” ।

वामल्ल पु० वाम कुनाति लू-रक् । वल्लभीके वमरः ।
वामलोचना स्त्री वामे सुन्दरे लोचने यस्याः । स्त्रीभेदे
वमरः ।

वामवेध पु० वायः प्रतिक्कनो वेधः । लोतिषोक्ते गोचरस्य
पक्षाणां कक्षराग्नवधिकास्थानागिषेयस्य पक्षभेदकते योग-
मेदे “वामवेधविधिना त्वयोभवा अयमी” इति ज्योतिषम्
गोचरशब्दे २६८२ पु० दृश्यम् ।

वामाक्षार पु० वायः वेदादिविहङ्गः आचारः । तन्मोक्ते
मद्यमार्गादिष्वेवमरूपे आचारश्चे । कुवाचारशब्दे दशम
वामापीडन पु० वामं यथा तथा कापीयते भूषणतेनेन
आ+पीड-ल्युट् । पीडुहृत्ते मञ्चप० ।

वामावर्त्त लि० वामेनावर्त्तते आ-हृत-अच् । १ वाममार्गेणा-
हत्तिमति पदार्थे । गावे चञ् । २ वाममार्गेणाहत्तो पु० ।
वामिल लि० वाम+ल्यप्त्वे आर्धे वा दृढच् । १ दाम्बिके
२ वामे च मेदि० ।

वामी स्त्री वाम-गौरा० डोप् । १ अत्राप्तम् “अघोद्वामी-
मतवाहृतारः” रघुः । २ अहगात्यां शराभ्यां
३ कर्भ्याह मेदि० । [द्युतायां नाय्याम् ।

वामीरु स्त्री वामो सुन्दरो लल्ल वस्याः लल्लः । प्रवसा-
वाय पु० वे-अच् । वयमे (वीना) । [वापदण्डे द्विरूपकोषः ।
वायदण्ड पु० वायदेऽनेन वे-करणे अच् कर्म० । वेमनि
वायवी स्त्री वायोरियं स्य स्त्रियां डोप् वडोपः । १ वायु-
वयान्वित्यां स्त्रियां २ तज्जलो ३ उत्तरपक्षिमायां दिशि
च प्रटा० ।

वायव्य लि० वायुदेवताइत्यु वायु+णञ् । १ वायुदेवताके पक्षादी
“वायव्यं को तमाहमेत” श्रुतिः । २ वायुवयान्विति च
वायस लि० वय वय अच् । १ काके वायं वयनं अति
बो-य । २ नगुचङ्गे ३ श्रीवासे च मेदि० ।
वायसविधिक लि० वायसविद्यां नेश ठक् । काकचेटा०
भेदेन सभासभाभिधौ ।

वायसादनी स्त्री वायवैः साकैर्यते अद-ल्युट् डोप् ।
१ काकद्वयां २ मन्त्राजोतिषाचार राजनि० ।

वायसाराति पु० हत० । १ चके वमरः ।

वायसी स्त्री वायसस्य यपुष् मिवत्वात् । १ वायोदुस्करिका-